

Dosarul nr. 2ra-729/2021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. C.Valah)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N.Budăi, A.Malfi, I.Muruianu)

ÎNCHEIERE

02 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursului declarat de Vadim Enicov,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Vadim Enicov
împotriva lui Igor Enicov, Cristina Enicov, Gavril Obreja, Igor Stahi, intervenienți
accesorii Societatea pe Acțiuni „Anticor” și Societatea pe Acțiuni „Valinvest”,
autoritatea competentă Comisia Națională a Pieței Financiare cu privire la
declararea nulă a contractelor de vânzare-cumpărare a valorilor mobiliare emise
de Societatea pe Acțiuni „Anticor”,

împotriva deciziei din 17 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 26 decembrie 2016 Vadim Enicov a depus cerere de chemare în judecată
împotriva lui Igor Enicov, Cristina Enicov, Gavril Obreja, Igor Stahi, intervenient
accesoriu Societatea pe Acțiuni „Anticor” solicitând declararea nulă a
contractelor de vânzare-cumpărare a valorilor mobiliare emise de SA „Anticor”,
încheiate de reclamant cu pârâții: Igor Enicov la 24.02.2016, privitor la acțiunile
deținute în număr de 495 unități, XXXXX în sumă de 93060 lei; Cristina Enicov
la 24.02.2016, privitor la acțiunile deținute de reclamant în număr de 495 unități,
XXXXX, în sumă de 93060 lei; Gavril Obreja la 02.03.2016, privitor la acțiunile
deținute de reclamant în număr de 450 unități, XXXXX în sumă de 84600 lei;
Stahi Igor la 14.04.2016, privitor la acțiunile deținute în număr de 350 unități,
XXXXX, la prețul de 67200 lei; - repunerea părților la situația inițială; - încasarea
cheltuielilor de judecată de la pârâți privind taxa de stat achitată la înaintarea
acțiunii și anume: 2792 lei de la Igor Enicov; 2792 lei de la Cristina Enicov; 2538
lei de la Gavril Obreja; 2016 lei de la Igor Stahi.

În fapt, reclamantul a indicat că la 08 noiembrie 1994 a fost înregistrată SA
„Anticor”, fiind o societatea de tip deschis, administratorul societății fiind Igor
Enicov, desemnat până la 01 august 2021.

A relatat că, genurile de activitate ale societății sunt: fabricarea lacurilor și
vopselelor; fabricarea săpunurilor, detergenților, a produselor de întreținere;

fabricarea altor produse chimice; pregătirea terenului pentru construcții; construcții complete și parțiale de clădiri și construcții ingineresti; construcții civile; utilarea clădirilor; lucrări de finisare a construcțiilor; închirierea echipamentelor pentru construcții cu personale de deservire aferent; întreținerea și repararea autovehiculelor; comerțul cu piese și accesorii pentru autovehicule; comerțul cu ridicată pe bază de tarife sau contracte; comerțul cu ridicata a mărfurilor nealimentare de larg consum; comerțul cu amănuntul neefectuat prin magazine; manipulări și depozitări; activități imobiliare asupra bunurilor proprii; locațiunea bunurilor imobiliare proprii; locațiunea mașinilor și echipamentelor fără operator, a bunurilor personale și de uz casnic; activități sportive; alte activități recreative; precum și alte activități permise de legislația în vigoare.

A indicat că, capitalul social al societății constituie 2143735 lei, împărțit în 38977 de acțiuni ordinare nominative, fiecare în valoare nominală de 55 lei, fiecare de aceeași clasă cu drept de vot.

A notat, că la 01 ianuarie 2016 reclamantul deținea în SA „Anticor” 32,34% de acțiuni și depunând cerere cu privire la vânzarea acțiunilor sale, la 24.02.2016, 02.03.2016 și 24.04.2016 a încheiat patru contracte de vânzare-cumpărare a valorilor mobiliare emise de SA „Anticor”, și anume: - contractul nr.1 din 24.02.2016, încheiat de reclamant ca vânzător și pârâțul Igor Enicov, cumpărător, ce prevede vânzarea-cumpărarea acțiunilor în număr de 495 unități, emise de SA „Anticor”, XXXXX, la prețul de vânzare a unei acțiuni de 188 lei, în total prețul constituind suma de 93060 lei. A susținut că, cota din capitalul social al emitentului - 1,27%.

Contractul nr.2 din 24.02.2016, încheiat cu pârâta Cristina Enicov, cumpărător, privind vânzarea-cumpărarea acțiunilor în număr de 495 unități, emise de SA „Anticor”, XXXXX, la prețul de vânzare a unei acțiuni în mărime de 188 lei, în total prețul constituind suma de 93060 lei. Cota din capitalul social al emitentului - 1,27 %.

Contractul nr.3 din 02.03.2016, încheiat cu pârâțul Gavril Obreja, cumpărător, privind vânzarea-cumpărarea acțiunilor în număr de 450 unități emise de SA „Anticor”, XXXXX, la prețul de vânzare a unei acțiuni în mărime de 199 lei, prețul total al contractului constituind 84600 lei.

Contractul nr.4 din 14.04.2016, încheiat cu pârâțul Igor Stahi, cumpărător, privind vânzarea-cumpărarea valorilor mobiliare în număr de 350 unități, emise de SA „Anticor”, XXXXX, la prețul de vânzare per acțiune de 192 lei, prețul total al contractului constituind 67200 lei.

A relatat că la 24 iunie 2016, a fost desfășurată Adunarea Generală Extraordinară (AGE) a acționarilor SA „Anticor”, potrivit căreia a fost aprobat statutul SA „Anticor” în redacție nouă, cu 25268 voturi „pentru” și 9252 voturi „contra”, iar prin această decizie, în statut au fost operate modificări, fiind introduse clauze ce limitează substanțial drepturile acționarilor minoritari ai societății.

A afirmat că, la cererea administratorului societății a fost solicitată înregistrarea modificărilor în actele de constituire ale SA „Anticor”, iar prin decizia Camerei Înregistrării de Stat din 05.07.2016, cererea a fost admisă, fiind operate modificările solicitate.

A invocat că, sub acest aspect, ținând cont de art.79 din Legea privind societățile pe acțiuni, nr.1134 din 02.04.1997, la 16.09.2016 reclamantul a depus o cerere de răscumpărare a acțiunilor ce îi aparțin, la un preț de 676 lei pentru o acțiune.

A declarat că, ulterior, a depus o cerere suplimentară de răscumpărare a acțiunilor ce îi aparțin, în legătură cu limitarea drepturilor prin modificarea statutului societății la Adunarea Generală Extraordinară din 24.06.2016, la prețul echitabil de 918 lei/per acțiune, iar ca răspuns, a fost informat că cererea privind răscumpărarea acțiunilor va fi aprobată la 17.10.2016, când va fi convocată AGE a acționarilor SA „Anticor”, inclusiv despre prezentarea calculelor la stabilirea prețului de 676 lei și de 918 lei, până la 05.10.2016.

A menționat că potrivit Adunării Generale Extraordinare a acționarilor SA „Anticor” din 17.10.2016, a fost adoptată hotărârea de răscumpărare a acțiunilor SA „Anticor” ce aparțin acționarului Vadim Enicov, la prețul de 191,48 lei/per acțiune, fapt determinat de Comisia de Cenzori conform art.79 alin.(5) din Legea privind societățile pe acțiuni, cu condiția exprimării acordului în decurs de o lună de către acționarul Vadim Enicov.

A invocat că temeiul apariției prezentei acțiuni se fundamentează pe ilegalitatea și nulitatea actelor juridice încheiate, deoarece sunt afectate de eroare, motiv pentru care se impune declararea nulității de către instanța de judecată în temeiul art.227 Cod civil, inclusiv art.216 alin.(1), 218 alin.(1) Cod civil, care pot fi aplicate de instanță din oficiu.

A afirmat că prin nulitate relativă se înțelege acea sancțiune aplicată unui act juridic întocmit cu nerespectarea unei norme juridice care ocrotește un interes particular, individual, stabilită în favoarea unei anumite persoane. Nulitatea relativă nu poate fi invocată decât de către persoanele prevăzute limitativ de lege. Nulitatea relativă poate fi invocată de un cerc restrâns de persoane, determinat în mod exhaustiv de lege. Din sensul art.218 alin.(1) Cod civil, rezultă că nulitatea relativă poate fi invocată de partea care a încheiat actul juridic.

A precizat că acțiunile deținute de reclamant au fost vândute unor persoane care nu dețineau la acel moment pachete importante de acțiuni în SA „Anticor”, respectiv aceștia urmau să devină acționari minoritari.

Subsidiar, potrivit pct.3.2. din contractele indicate supra, cumpărătorul se obligă să administreze obiectul contractului cu diligența unui bun proprietar, iar legislația statuează comportamentul cu bună-credință și diligență la momentul nașterii, pe durata existenței, la momentul executării și stingerii obligației, obligație care de fapt reiese din contract, însă contrar acestor prevederi, cumpărătorii de acțiuni, fiind acționari minoritari în SA „Anticor”, la adunarea generală a acționarilor din 24.06.2016 au acceptat limitarea substanțială a drepturilor acționarilor minoritari, în favoarea celor majoritari, încălcând astfel prevederile legislației în vigoare.

A susținut că pârâții au acționat ca un grup concertat ce deține controlul asupra societății SA „Anticor”, grup ce a folosit informații privilegiate interne pentru a efectua manipulări pe piața de capital și micșorând considerabil prețul de cumpărare a acțiunilor, încălcând art.125,127,128 din Legea privind piața de capital, nr.171 din 11.07.2012. Or, valoarea de piață a acțiunilor este mai mare, fapt confirmat prin evaluarea patrimoniului efectuat anterior.

A specificat că actele juridice au fost încheiate în baza unei erori considerabile, or reclamantul dacă ar fi cunoscut realitatea, nu ar fi încheiat astfel de contracte și la caz, invocarea nulității relative este absolut întemeiată și în asemenea împrejurări acțiunea urmează a fi admisă, cu declararea nulă în temeiul art.227 Cod civil, contractele de vânzare-cumpărare încheiate la 24 februarie 2016, 02 martie 2016 și 24 aprilie 2016.

Prin încheierea din 12 aprilie 2017, acțiunea a fost scoasă de pe rol din motivul nerespectării procedurii prealabile, iar prin decizia Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2017, încheierea primei instanțe a fost casată (vol.I, f.d.210,242).

Ulterior, prima instanță a atras ca intervenient accesoriu pe SA „Valinvest”, iar ca autoritatea competentă pe Comisia Națională a Pieței Financiare.

Prin hotărârea din 25 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru acțiunea s-a respins ca tardivă.

Cheltuielile de judecată solicitate de reclamant în prezenta acțiune s-au respins ca neîntemeiate. S-a încasat de la Vadim Enicov în beneficiul Cristinei Enicov, cheltuielile de judecată privind asistența juridică în mărime de 5000 (cinci mii) lei, în rest cheltuielile în mărimea solicitată s-au respins ca neîntemeiate. S-a încasat de la Vadim Enicov în beneficiul lui Gavril Obreja, cheltuielile de judecată privind asistența juridică în mărime de 5000 (cinci mii) lei, în rest cheltuielile în mărimea solicitată s-au respins ca neîntemeiate.

Prin decizia din 17 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Vadim Enicov și s-a menținut hotărârea din 25 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a menționat că instanța de fond just a relatat că, deși pentru anularea contractelor reclamantul-vânzător invocă ca temei de drept art.277 alin.(2), lit.c) Codul civil, unde legiuitorul operează cu sintagma „identitatea părților”, reclamantul-apelant se referă la comportamentul cumpărătorilor și anume la aceia că, la data când a încheiat cele patru contracte, nu cunoștea că a fost dus în eroare de aceștia prin comportamentul lor, și, prin urmare, în hotărâre temeinic a fost reținut că, la caz, nu este aplicabil motivul de drept prevăzut la art.277 alin.(2), lit.c) Codul civil.

La fel, în opinia instanței de apel, prima instanță temeinic a concluzionat că, în contextul în care reclamantul invocă ca temei de anulare a actului juridic art.277 alin.(2), lit.c) Codul civil, adică eroarea cu privire la identitatea părților, rezultă că termenul de 6 luni, prevăzut la art.233 alin.(1) Cod civil, începe să curgă de la data când vânzătorul a aflat sau trebuia să afle că a fost în eroare cu privire la identitatea cumpărătorilor cu care a contractat, dar nu de la data încălcării unor drepturi a reclamantului în calitate de acționar la SA „Anticor” prin comportamentul pretins a fi vicios al cumpărătorilor, acționari la SA „Anticor”.

Instanța de apel a menționat faptul că la data semnării contractelor, Vadim Enicov cunoștea identitatea cumpărătorilor și anume că sunt rude după cum urmează: Igor Enicov este frate cu reclamantul-apelant, Cristina Enicov este soția lui Igor Enicov, Gavril Obreja este tatăl Cristinei Obreja. Nici în privința lui Igor Stahi reclamantul-apelant nu a invocat o eventuală falsă reprezentare a identității acestuia.

În asemenea circumstanțe, în situația în care nulitatea actului juridic afectat de eroare este invocată în temeiul art.277 alin. (2), lit.c) Codul civil, termenul de adresare în judecată de 6 luni, prevăzut la art. 233 alin.(1) din același cod, privind anularea celor patru contracte, începe să curgă de la data când au fost semnate contractele, deoarece în speță nu se atestă că la data semnării contractelor, reclamantul-vânzător ar fi avut o falsă reprezentare a identității părților-cumpărători.

Astfel, termenul de adresare în judecată de 6 luni, prevăzut la art.233 alin.(1) Codul civil, la caz, nu începe să curgă de la data de 24.06.2016, invocată de reclamantul-apelant, când pretinde că a aflat despre comportamentul părților la adunarea generală a acționarilor din 24.06.2016, la care a fost modificat statutul SA „Anticor”, respectiv că a fost dus în eroare prin faptul că intimații au votat concertat cu acționarii majoritari, nu au administrat bunul cu diligența unui bun proprietar, au micșorat valoarea acțiunilor dobândite etc, argumente pe care instanța de apel le-a considerat eronate în raport cu temeiul de drept al nulității actului juridic afectat de eroare prevăzut la art.277 alin.(2), lit.c) Codul civil, temei de drept ce se referă la identitatea părților, dar nu la comportamentul vicios al acestora.

Instanța de apel a invocat că, reieșind din perioada din care datează cele patru contracte litigioase, rezultă că Vadim Enicov a omis termenul de adresare în judecată privind anularea contractelor și anume a încălcat termenul de 6 luni prevăzut la art.233 alin.(1) Cod civil, aplicabil speței.

Instanța de apel a constatat că acțiunea a fost înaintată în judecată la 26.12.2016, iar cele patru contracte contestate au fost semnate la 24.02.2016 (două contracte), la 02.03.2016 și 14.04.2016, respectiv apelantul a omis termenul de 6 luni pentru contestarea în judecată.

La 22 februarie 2021 prin intermediul adresei electronice și la 10 martie 2021 Vadim Enicov a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului s-a indicat că soluția instanței de apel în sensul adoptat rezultată din interpretarea greșită a prevederilor legale ce guvernează raportul juridic litigios și circumstanțele probatorii ale dosarului.

Conform art.434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 17 decembrie 2020 și a expediat copia deciziei participanților la proces la 28 ianuarie 2021 (f.d.72, vol.IV), însă la materialele dosarului lipsește dovada recepționării deciziei recurate. Prin urmare, cererea de recurs declarată la 22 februarie 2021, se consideră depusă în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art.439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Prin notificarea din 8 aprilie 2021, Curtea Supremă de Justiție în conformitate cu art. 439 alin. (2) CPC a expediat intimațiilor copia recursului și i-a înștiințat despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

La 11 mai 2021 Societatea pe Acțiuni „Anticor”, reprezentată de avocatul Victor Burac a depus referință prin care a solicitat respingerea recursului depus de Vadim Enicov ca fiind inadmisibil.

Prin referința depusă la 13 mai 2021, Cristina Enicov, reprezentată de avocatul Gheorghe Iudin a solicitat respingerea recursului depus de Vadim Enicov ca fiind inadmisibil.

Prin referința depusă la 14 mai 2021, Gavril Obreja, reprezentat de avocatul Nadejda Osmochescu a solicitat respingerea recursului depus de Vadim Enicov ca fiind inadmisibil.

Prin referința depusă la 18 mai 2021, Igor Enicov a solicitat respingerea recursului depus de Vadim Enicov ca fiind inadmisibil.

La 27 mai 2021 Igor Stahi a depus referință prin care a solicitat respingerea recursului depus de Vadim Enicov ca fiind inadmisibil.

Tot, la 27 mai 2021 Societatea pe Acțiuni „Valinvest” a depus referință prin care a solicitat respingerea recursului depus de Vadim Enicov ca fiind inadmisibil.

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

În conformitate cu art.432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al din Codul de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de recurent nu pot duce la admisibilitatea recursului, or, acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

În acest context este de menționat faptul că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt. Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Abordarea recurentului, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestuia cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea acestuia ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs declarată de Vadim Enicov.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul declarat de Vadim Enicov împotriva deciziei din 17 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru